

Izhaja :
vsak ponedeljek in četrtek
popoldne.
Stane za celo leto 15 L.
" pol leta 8 "
" četrt " 4 "
Za inozemstvo celo leto
35 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine se ne
moremo ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 86 V Gorici, v ponedeljek 10. novembra 1924. Leto VII.

Ne frankirana pisma se
ne sprejemajo. Oglosi
se računajo po dogovoru
in se plačajo v naprej.
List izdaja konsorcij
„GORIŠKE STRAŽE“.
Tisk Zadruga tiskarne
v Gorici
Riva Piazzetta št. 18.
Uprava in uredništvo:
ulica Mameli št. 5.
— (prej Scuole). —

Štrancarjev proces.

Zadnjič smo poročali, da je fašist Bressan bil izpuščen iz goriških zapov. Uradni sklep se glasi, da je Anton Bressan prost, ker ni dokazov, da bi bil umoril Antona Štrancarja.

Politični proces, ki je vzbujal pozornost vse slovenske in italijanske javnosti, je padel v vodo, predno je prišlo do glavne razprave.

Smrt Antona Štrancarja je ostala torej nemaščevana, resnica potlačena in pravica osleparjena.

Vsak se vprašuje: Kako se je vršila preiskava, da je državno pravdnštvo ustavilo vsako nadaljne postopanje in vrglo ves proces v koš?

Tako se vprašujemo mi, tako se začudeno vprašujejo Italijani. Konec Štrancarjevega procesa je tako presenetljiv, da je vzbudil celo pozornost rimskega časopisja. »Il Giornale d'Italia«, eden najbolj uglednih in vplivnih dnevnikov Italije, piše, da je konec Štrancarjevega procesa »razočaral javno mnenje, ki govori naravnost o škandalu«.

Slovenska javnost naj zve, kako mislijo in sodijo v Rimu o Štrancarjevem procesu.

Prva zagonetka.

Radi Štrancarjevega umora je bilo osumljenih pet oseb, ki so bile po 378. členu kazenskega zakonika vzajemno in enako odgovorne za storjeni čin. Vse so bile enako obtožene, na vseh je ležal isti sum krivde.

Aretiran in zaprt pa je bil Anton Bressan, drugi so ostali svobodni, preiskava se je vršila samo proti Bressanu, odložila pa se je proti ostalim enako osumljenim in enako odločnim fašistom. Med tem je eden izmed obdolženih odpotoval v Ameriko.

Zakaj dvojen način postopanja, zakaj ne ista in enaka preiskava proti vsem petim obtožencem?

To je prva zagonetka Štrancarjevega procesa, ki bi jo bilo treba raziasniti.

Težke obtožbe proti podprefektu komendantorju Nicolottiju.

Anton Bressan je bil mesece in mesece v ječi in trdil dosledno, da je nedolžen. Zahteval je burno naj ga oprostite, ker je njegova nedolžnost očitna in jasna. Ko pa je ni hotelo biti nikdar konec, se je Bressan naveličal in začel govoriti. Povedal je preiskovalnemu sodniku vse, kar je vedel in znal in njegova razkritja so bila presenetljiva. Anton Bressan je napravil taka odkritja, — pravi »Il Giornale d'Italia« — da je dvignil svoje obtožbe »IZRECNO PROTI KRAJEVNEMU POLITIČNEMU OBLASTVU, IN SICER PROTI PODPREFEKTU NICOLOTTIJU, svaku bivšega videmskega prefekta.«

Ko je Anton Bressan povedal vse, kar je vedel, in razgrnil pred sodnijo nebrotov novih podatkov, se je zdelo, da bo prišel proces sedaj šele v pravi tek, da bo šel krepko naprej do javne razprave.

Mesto tega so začeli sedaj pravdni spisi romati in Gorice v Trst in iz Trsta v Gorico in lepega dne je izšel odlok, da je Štrancarjev proces ukinjen, ker nima sodnija nobenih dokazov.

»Il Giornale d'Italia« pravi, da gre za škandal, ki ni pokopan, ampak le odložen.

Resnica in pravica bosta udarila prej ali slej na plan!

Kaj se godi po svetu?

Pašič zopet na vladi.

Krizo jugoslovanske vlade je presekral kralj Aleksander v četrtek 6. novembra s tem, da je imenoval Nikolo Pašiča za ministrskega predsednika. Nova vlada je vlada radikalcev in samostojne demokratske stranke, to se pravi vlada Pašiča in Pribičevića. Izmed 17 ministrov jih je 13 radikalcev, štirje so samostojni demokrati. Vodilni radikalni ministri so Pašič, ministrski podpredsednik Marko Trifkovič, Momčilo Ninčič, ki je zasedel zopet mesto zunanjega ministra, ter Milan Stojadinovič, minister financ. Izmed samostojnih demokratov sta vodilna Svetozar Pribičević, minister prosvete, in Gregor Žerjav, ki je postal minister, kljub temu da ni poslanec. Kaj na rečemo o novi vladi? Pašič - Pribičevićeva vlada je nastopila dedščino Davidoviča po težkih in trdovratnih borbah, v časih najbolj ostrih bojov med centralizmom in avtonomijo in zato je jasno, da jo odklanja vsa avtonomistična Slovenija ter hrvaško ljudstvo, organizirano v Hrvatski republikanski kmetijski stranki gospoda Radiča. Svojo zaslonbo imata Pašič in Pribičević v večini srbskega naroda ter v majhnih odcepkih hrvaškega in slovenskega ljudstva.

Skupščina se razpusti.

Čim je prišla k nam vest, da sta Pašič in Pribičević prevzela vlado, smo rekli: to so volitve. »Goriška Straža« je ko ob izbruhu krize napisala, da je izhod samo dvojen: ali prevzame vlado zopet Davidovič, ki ima večino parlamenta na svoji strani, ali se pa razpišejo nove volitve. Vsaka druga pot je bila nemogoča. Zakaj Pašič in Pribičević ne moreta vladati države s parlamentom, ki jima je v večini nasproten. Imeli bomo torej volitve! Kralj je imel pravico razpustiti skupščino in razpisati volitve kar spočetka in to pravico mu je priznaval tudi Radič. Šlo je le zato, kdo naj vodi volitve. Davidovič, Korošec, Radič in Spaho trde, da bi morali voditi volitve tisti, ki imajo v parlamentu večino, ker so le oni zadnja resnična vlada, Pašič in Pribičević pa trdita, da sme voditi volitve tudi manjšina, ako jo kralj v to pooblasti.

Praktično sta zmagala Pašič in Pribičević in vršile se bodo pod njunim vodstvom.

Volitve v nedeljo 8. februarja 1925.

Nastop nove vlade in pa volitve so namah predrugačile politični položaj v državi. Spori med Radičem in njegovimi zavezniki so prenehali, sedanja parlamentarna večina sklepa svoje vrste in utrjuje enotno fronto za veliki boj, ki jo čaka. Jutri izide skupni proglas na narod, katerega podpisujejo demokratje, Slovenska ljudska stranka, muslimani in Radičevci. S tem proglasom se začenja volilna borba, kakor je ni še videla Jugoslavija. Boj bo velik po svojem obsegu in po Pribičević in volitve vršile se bodo določili temelji države. Dne 8. februarja 1925. bo padla končna odločitev med centralizmom in avtonomijo, in od tega je odvisen državni razvoj in vsa bodočnost jugoslovanskega ljudstva.

Volitve v Ameriki.

Dne 5. novembra so se vršile v Zedinjenih državah Severne Amerike volitve predsednika republike. V boju sta stali kot najbolj resni tekmovalki

dve stranki: republikanska in demokratska. Republikanci so približno isto ko angleški konservativci. Njihov program je kapitalističen in imperia-lističen. Republikanci hočejo krepko vojno brodogradnjo, se ne marajo vtikovati v evropske zadeve in ne zaupajo povsem Zvezi narodov. Demokratska stranka je približno isto kot angleški liberalci. Tudi oni so kapitalisti, toda manj ko republikanci. Za Demokratsko stranko glasujejo namreč milijoni delavcev, kar vpliva močno na politiko demokratov. Delavske množice nimajo lastne proletarske stranke, kakor je tudi angleški delavci niso imeli pred 50 leti. Delavci glasujejo zdaj z enim, zdaj z drugim, po večini pa z Demokratsko stranko in tako so demokratje siljeni se približati v marsičem delavskim zahtevam. Tudi v Ameriki obstoji kakor nekoč na Angleškem »sistem dveh strank«, o katerem smo zadnjič poročali v »Straži«. Kakor konservativci in liberalci na Angleškem, tako so se republikanci in demokratje v Ameriki skozi desetletja in celo stoletja vrstili po vrsti na vladi.

Zmaga republikancev.

Pri volitvah 5. novembra je zmagala Republikanska stranka z veliko večino. Gospod Coolidge, kandidat republikancev je postal zopet predsednik Zedinjenih držav. Dobil je 19 milijonov glasov, njegov demokratski nasprotnik pa le osem. Izid volilne borbe v Ameriki je torej približno isti ko na Angleškem, v eni in drugi državi je zmagala izrazito kapitalistična struja.

Kar smo sedaj napisali, velja pa le na debelo, le v bistvu, kajti ameri-kanske razmere so nekaj posebnega in se ne dajo primerjati z evropskimi. Radi tega so tudi stranke v Ameriki drugačne ko one v Evropi. Ako bi hoteli bravcem »Goriške Straže« vse natančno raztolmačiti, bi morali napisati celo vrsto člankov o ameri-kanski politiki.

V jedru pa velja načelo, da je zmagala na Angleškem in v Ameriki ista kapitalistična struja in to bo imelo svoje posledice za življenje Evrope.

Spopadi med bivšimi bojevniki.

Politične razmere v naši državi so se v teku zadnjega tedna zelo poostri-le. Nasprotje med fašisti in bivšimi bojevniki ter invalidi je zbruhnilo 4. novembra v pravo sovražnost in po številnih mestih Italije je prišlo ta dan do krvavih pretepov in bojov na nož in samokres. Dne 4. novembra so se vršile namreč po vsej državi slavnosti v proslavo italijanske zmage v svetovni vojni, po ulicah so se vlekli dolge vrste bivših bojevnikov, ki so nosili vence in vzklikali Italiji in kralju. Fašisti so se čutili žaljene, da se bivši bojevniki niso 28. oktobra hoteli vdeležiti proslave Mussolinijevega pohoda na Rim in so zmirljali, psovali in napadali bivše bojevnike in invalide kar v sprevedu na cesti. To se je zgodilo 4. novembra v mnogih mestih Italije: tolkli so z gorjačami, treskali s samokresi, trgali invalidom vojaška odlikovanja s prsi in pljuvali jim v lice. Mnogo ljudi je bilo ranjenih, nekateri so v smrtni nevarnosti.

Pretepi pred oltarjem domovine.

Najhujše stvari so se pripetile v Rimu pred očmi vlade. V glavnem mestu države se je bilo zbralo na de-

settisoče bivših vojakov in invalidov s svojimi svetinjami in zastavami in začel se je ogromen sprevod, ki se je pomikal med vzklikanjem občinstva in zvoki godbe po glavnih ulicah proti tako zvanemu Oltarju domovine, kjer počiva truplo Neznanege vojaka. Sprevod se je ravno razvijal pod okni Mussolinijeve vladne palače, ko je gruča fašistov napadla rep spreveda, v katerem so korakali bivši bojevniki »Svobodne Italije«, med njimi dva sinova Garibaldija. Napadalcji so potegnili samokrese in začeli streljati na sprevod, drugi so z bikovkami v roki vdrli med vrste mirno korakajočih bojevnikov in jih neusmiljeno pretepal. Občinstvo, ki je stalo ob straneh ceste in na oknih, se je zbal in začelo je strašno beganje in vpitje ljudstva.

Garibaldijeva potomca.

Bivši bojevniki so bili brez orožja in se niso mogli braniti pred udarci fašistov. Bežati so morali iz spreveda, da se rešijo. Žalostno je bilo videti bivše bojevnike, kako tečejo po ulicah pred fašisti, ki vihtijo gorjače nad njimi. Neki general, ki je gledal te stvari, se je od ogorčenja in bolesti zjokal. Med bežečimi bojevniki sta bila tudi dva sinova Garibaldija, ustanovitelja zedinjene Italije. Rešila sta se pred fašistovskimi gorjačami v vežo neke hiše. Prijela sta pa bila že prej več udarcev in oba sta bila krvava.

Slavnost se je pre...

Med tem ko so se vršila ta divjastva na repu spreveda, so se pomikale spredaj vrste bojevnikov proti Oltarju domovine in nihče ni vedel, kaj se godi zadaj. Bojevniki so šli naprej ob viharne ploskanju množic, ko se zakadi nanje četa oboroženih fašistov in jih začne surovo pretepati. Pred Oltarjem domovine so fašisti napadli poslanca Ponzija di San Sebastiano, ki se je v vojni zelo odlikoval in je bil 4. novembra še član izvršilnega odbora fašistovske stranke. Hoteli so ga pretepati, ker drži z bojevniki, toda v tem trenutku so se vrgle žene, ki so stale blizu, na kolena in začele jokati. Ponzija di San Sebastiano so pustili fašisti nato pri miru, toda voditelji bojevnikov in invalidov, ki so zvedeli med tem tudi za krvave dogodke na koncu spreveda, so odredili, naj se njihovi pristaši v znak protesta umaknejo od slavnosti, kar se je tudi zgodilo. Velika svečanost v proslavo zmage se je morala prekiniti.

Politične posledice.

Ti dogodki so vzbudili v vsej Italiji velikansko razburjenje, prelom med vlado in bivšimi bojevniki je postal neizogiben. Ponzio di San Sebastiano je izstopil iz fašistovske stranke, njegovega prijatelja poslanca Violo so pa iz stranke izključili. Tekom današnjega dne se bodo zbrali voditelji bojevnikov in invalidov in izdali proglas na italijansko javnost. V njem bodo zahtevali zadoščenje od fašizma in vlade in šli, kakor kaže, v najostrejšo opozicijo, ako vlada ne ugodí njihovim zahtevam.

Ker imajo bojevniki in invalidi svoje moze tudi v parlamentu, ni izključeno, da bodo imeli dogodki od 4. novembra resne politične posledice v zbornici. Računati moramo s tem, da se priključijo bivši bojevniki in invalidi opoziciji in začnejo borbo proti Mussolinijevi vladi.

Širite »Goriško Stražo«!

DNEVNE VESTI.

Smrtna kosa.

V nedeljo zjutraj je umrl v Podmelcu g. nadučitelj F. Jelinčič po težki bolezni. N. p. v m.! Preostalim naše sožalje!

Žganjekuha.

Posl. Besednjak je posredoval, da se rok za žganjekuho po starih predpisih podaljša vsaj do 31. decembra. Ker do tega trenutka ni dobil nikakega odgovora, o zadevi danes ne moremo poročati.

Pozor!

Finančni tehnični urad v Gorici, via Brigata Pavia, je odprt za stranke vsak četrtek od 6. do 12. ure predpoldne in od 2. do 6. ure popoldne. V nedeljah so uradne ure od 8. do 12. ure.

Gorica ima šolsko avtonomijo.

Občinski svet goriški je s kraljevim dekretom pooblaščen, da samostojno vodi in upravlja ljudske šole, ki spadajo v njegovo področje. Kako bodo mestni očetje nastopali napram nam Slovencem, bomo poročali.

Vlada hoče pomagati Istri.

Ministrski svet je sklenil pooblastiti državno hranilnico in posojilnico, da posodi istrskim občinam 13.751.000 lir pod ugodnimi obrestnimi pogoji in svrhu kritja občinskega primanjkljaja in posojilo 3 milijonov lir za izvršitev javnih del. Tudi naše občine potrebujejo vladne pomoči, toda naš Roberto se briga samo za politiko in ne za potrebe ljudstva.

Nov živinozdravnik.

Pred nekaj tedni se je nastanil v Ajdovščini nov živinozdravnik - domačin dr. Josip Stemberger, doma iz Goč pri Vipavi.

Drugič bomo imeli absolutno večino.

Slovenska vlada Mak Donalda na čelu je odstopila, državno krmilo so prevzeli konservativci na čelu jim Stanley Baldwin, novi ministrski predsednik. Mak Donald je napovedal, da bo pri prihodnjih volitvah zmagal. »Drugič bomo imeli v parlamentu absolutno večino,« se je izjavil.

Slovensko - italijanski slovar

od dr. Josipa Valjavca je že dotiskan in bo v podrobni prodaji pred 30. novembrom. Kdor ga hoče prvi dobiti, naj si ga naroči v Katoliški knjigarni Gorica Via Carducci 2, Montova hiša.

Čuvajte svojo zemljo!

Prijatelj nam piše: Skoraj ves pridelek mi je vzela toča. Premožni sosed vidi moj težavni položaj in zato bi mi rad »pomagal« s tem, da bi kupil moj vinograd, ki meri okoli 1200 kvadratnih sežnjev. Ponuja mi zanj 6000 lir. S tem bi se rešil trenutne zadrege, a jaz računam

in račun me svari pred takim usodepolnim korakom. — Ta moj lepi vinograd mi je dal lani okoli 3.000 lir dohodka ter mi nosi potemtakem 6% obresti od celih 50.000 lir! In resnična vrednost stvari bi se vendar morala ceniti po njenem donosu, po njeni koristi. Tako cenimo krave, vole, konje, stroje i. t. d. In tako bi morali ceniti kmetje tudi svoj najdragocenejši zaklad, svojo zemljo in ne je sedaj prodajati po tako ciganskih cenah, kakoršne so po vojni vpeljali brezvestni špekulanti. Po prihodku sem preračunal, da je moj mali vinograd zame vreden 50.000 lir, ne pa 6.000 lir, kakor mi ponuja moj sosed. Ta ocenitev odgovarja sorazmerno tudi predvojni ceni. Na temelju tega računanja ne prodam vinograda za tako beraško ceno, raje si sedaj izposodim par tisoč ter jih čimprej povrnem, a dobičkanosne svoje zemlje, ki jo danes nespametni prodajajo tudi 10 krat pod resnično ceno, ne oddam. — To moje prepričanje najde oporo tudi od druge strani. Skoraj po celem svetu je prišel denar ob veljavo. Naj dokažem to na vsakdanjem primeru. Par lepih volov je stalo pred vojno 5—600 lir, danes pa stanejo več kot 6000 l. V tem slučaju vredi 100 lir le 10 lir! In zato svarim sebe in svoje sosede: Ne prodajajmo danes svoje zemlje, svoje največje dobrotnice za slepo ceno in za tako valuto, s katero si ne moremo skoraj nič pomagati. Res, da gre danes trdo, a trta bo še zelenela, črešnje in breskve bodo rudele, zato varčujmo in vse zmagamo! Zemlje pa, svoje rodne matere, ne zametujmo!

Ne vničujmo gozdov.

Kakor gladne kobilice po sočnati travi so se danes vrgli agenti po naših šumah in mejah. Kjer še stoji kako drevó, tam se že zanj pulijo. Kmetiču ponujajo tisočake, — revež misli, da so to zares tisočaki, a ko bolje preudari, spozna, da imajo današnji tisočaki samo veljavo predvojnih stotakov. Ako pojde tako naprej bo v nekaj letih naša dežela gola in pusta. Ne bo več drv, ne prepotrebni kolov, ne stelje, ne gnoja! Naše gospodarstvo bo pešalo in revščina se bo gromadila. Posestniki, varčujte z gozdi in lesom ter skrbite za bodočnost!

Obletnica ruske revolucije v Šempetru.

Iz Šempetra nam pišejo: V petek zjutraj smo zagledali Šempeterci majhno rdečo zastavico na lipi pred cerkvijo in rdeč plakat na občinski deski. Plakat je razglašal, da se letos praznuje sedma obletnica ruske revolucije in vsklika: Živijo Lenin. Naš komisar vitez Galevisig je najbrže to noč zelo slabo spal in se je prestrašil, ko je videl, da je njegova uradna deska postala čez noč komunistična. Alarmiral je podprefekturo v Gorici

in orožnike. Po noči se je začelo živahno delovanje varnostnega oblastva. Ko so ljudje že mirno spali so prišli agentje iz goriške podprefektore in budili zločince iz spanja. Pri nekem mladeniču so našli v žepu »Goriško Stražo« in »Delo« in veseli so bili uspeha hišnih preiskav. Malo občudno je, da se mogočni Roberto Nicolotti trese pred plakatom in majno rdečo zastavico.

Ne razburjajte mirnih ljudi!

Na Grahovem in v Hudajužni je sklical pred kratkim dr. Bitežnik dva sestanka. Zbrali so se kmečki gospodarji iz Baške doline. Sestanka sta bila popolnoma zasebna in sta se odvijala v zasebnih prostorih. Takoj po odhodu dr. Bitežnika so začeli orožniki in financarji nadlegovati ljudi, ki so se udeležili sestankov in so dali svoje prostore na razpolago. Vprašamo gospoda podprefekta: 1. Ali Vam je znano, da so izvršili varnostni organi pri udeležencih hišne preiskave? 2. Ali ste jim Vi to naročili? Ali Vam je znano, da sme razpolagati hišni gospodar v smislu italijanske ustave svobodno s svojimi prostori?

Mi Vam povemo samo eno: Če hočete biti nadležen, veste dobro, kje stanuje in kje uraduje dr. Bitežnik. On je sestanek sklical, on je na sestanku tudi govoril, zato dobite pri njem lahko vsak trenutek informacije. Mirne ljudi pa pustite pri miru!

»Sin nebes« v zadregi.

Kakor znano so Kitajci odstavili svojega vladarja, ki je nosil za na-

vadnega zemljana naravnost izziva-joče ime: »sin nebes« in ustanovili republiko. Določili so mu 4 milijone dolarjev pokojnine na leto. Ker so pa sedanji vlastodržci prišli najbrže do prepričanja, da si »sin nebes« s tolikim denarjem lahko ustvarja nebesa na zemlji, so mu skrčili pokojnino na polovico milijona dolarjev.

Prosvetna zveza.

Okrožni odbori naj se še tekom tega meseca sestanejo k rednim sejam, kjer naj pretresajo sklepe občnega zbora P. Zv.

Poslovnik je dokončan. Okrožnim predsednikom bo predložen začetkom decembra pri zvezinem svetu.

»Čolnič« bo izšel za november in december v eni številki. Ta številka bo namenjena agitaciji. Dopisnike prosimo, naj se številno oglase do 22. novembra.

Društvene izkaznice ima zopet v zalogi tajništvo.

Mestne novice.

* Dramatično društvo v Gorici, vprizori, v soboto 15. in v nedeljo 16. t. m. velezabavno burko v 3. dejanjih od Julija Horsta. »Nebesa na zemlji«; igro režira g. Ciril Bratuž, ki obenem tudi igra glavno vlogo. Ta igra ni bila do sedaj v Gorici še nikoli vprizorjena. Med odmoril bo zabaval občinstvo orkester, ki je že pri predstavi »Namišljenega bolnika« pokazal, da se v to jako dobro razumi.

GOSPODARSTVO.

O žganjekuhi.

Prišel je zopet čas, ko postaja vprašanje žganjekuhe za naše kmetovalce zelo pereče. Kmečki gospodarji preudarjajo, kaj naj naredijo s tropinami. Ali naj v teh časih velikih davkov in draginje pomečejo svoje tropine na gnoj? Kako naj si ljudstvo pomaga, da reši dohodek, ki ga je donášala dosedanja žganjekuha? V naprednem Dornbergu so se kmetje že lotili dela in ustanavljajo zadrugo za žganjekuho. Kakšne so prednosti združne žganjekuhe in kakšni so sploh predpisi, ki urejujejo žganjekuho? O vseh teh vprašanjih, ki zadevajo velike interese našega kmetijskega ljudstva, je napisal inženir Just Ušaj krasen članek v »Gospodarski čitanki« Goriške Mohorjeve družbe. Ker knjige Mohorjeve družbe niso še izšle, priobčujemo glavne odstavke važne razprave vnaprej. Saj potrebujejo kmetje predvsem v teh dneh pouka o žganjekuhi.

Kaj je z domačo žganjekuho?

Inž. Ušaj piše:

»Pred vojno je bila pri nas žganjekuha v majhnem obratu na domu po-

sameznika zelo razširjena. V Gorah so kuhali žganje iz sadja, drnulj in brinja, na deželi pa iz tropin in deloma tudi iz fig in drožja. Ko je stopil v veljavo italijanski zakon o žganjekuhi in so pritisnile pretirano visoke pristojbine na alkohol v žganih pijačah, je bil zadan naši žganjekuhi, zlasti v majhnem obratu smrtni udarec.

S tem so močno prizadeti tako Gorjani, kakor Brkini in podeželski vinogradniki. Žganjekuha v majhnem obratu na domu je bila našemu vinogradniku in sadjarju v reški dolini in na Tolminskem važna opora, da je spravil svoje tropine in sadje v denar.

Italijanski zakon za žganjekuho ne dovoljuje kuhati žganja za domačo potrebo niti proti plačanju polovične pristojbine. Izjemoma je dovolila vlada v novih pokrajinah, in sicer le za časno do 11. novembra 1924, kuhanje žganja za domačo potrebo proti plačilu polovične pristojbine. To olajšanje se zdi sicer na prvi pogled zelo veliko, ali v resnici je našemu kmetu zelo malo pomaglo. Finančna oblast

Cerovščekov gospod

Življenje Valentina Staniča

(Spisal: Joža Lovrenčič)

(Dalje.)

Študentje, ki so najbolj prihajali v bukvarnico so bili poleg Blaža Bucika še Jožef Orel iz Skopega, Matevž Hladnik iz Trebč, France Močnik iz Cerkna, Štefan Kocjančič iz Vipave, Matej Cigale iz Dolnjih Lomov, Filip Jakob Kafol iz Pečin, Anton Winkler iz Trnovskega gozda, Andrej Marušič iz Štandreža, Martin Juvančič iz Kanala, Jurij Lapanja iz Ponikev, Štefan Marinič iz Vrhovlja, Jožef Furlani iz Dornberga in še ta in oni, in kanonikove besede so jih navduševale in bodrile, da so res začeli misliti, tako bi slovenske stvari pisali in so tudi poskušali.

Štefana Kocjančiča je pa kanonik še posebej priganjal in mu ni dal mira, dokler ni prestavil iz nemške Mildheimske pesmarice Weissejevega Mraza, Stammordove Bog je povsod in Mahlmannove Starosti, ki jih

je potem priobčil v *Drugi izdaji Pesmi za kmete in mlade ljudi*, kar je študenta opogumilo, da ni odložil več peresa iz rok...

Staničeva bukvarnica je vzbudila veselje in zanimanje tudi izven Goriške pri vseh, ki jim je bila slovenska beseda draga in so delali za izobrazbo in napredek svojih rojakov.

V celovškem bogoslovju je bil tedaj Anton Martin Slomšek duhovni vodja - spiritual. Štajersko je poznal, ker je bil tam doma, Kranjsko tudi, ker je nekaj časa študiral v Ljubljani, pa je hotel spoznati tudi Goriško, da bi mogel reči: »Vso slovensko zemljo sem obhodil, lepa je in ljudstvo naše je v vseh deželah dobro in je vredno zasluži, da skrbimo in delamo zanj!«

Lepega dne leta 1835, se je Slomšek tedaj napravil in odšel na pot proti Trbižu, s Trbiža čez Predil na Bovec in ob Soči, ki jo je občudoval, je prišel v Gorico.

»Kanonika Staniča obiščem,« si je mislil, »on mi bo vedel največ povedati o Goričanih.«

Naslov njegov je poznal še izza naročila krščanskega devištva in ko

je prašal za Šolsko ulico na Kornu, ga je uslužen mož peljal do nje. Potem je poiskal številko in stopil v vežo. Na dvorišču je zapazil moža, ki je cepil drva.

»Dober dan Bog daj!« je pozdravil Slomšek.

»Bog dej, Bog dej!« je odgovoril mož in znova zagnal sekiro, da razkolje poleno.

»Čujte vi mož, ali ne stanuje v le-ti hiši gospod kanonik Stanič?« je vprašal spiritual.

»Kejpi, de stanuje! Kar gor stopite, bo kmali prišel!« se je odrezal drvar. Slomšek je šel po stopnicah, za njim pa mož z drvi v naročju.

»Tu notri pojdite in počakajte!« Slomšek je vstopil v sprejemnico-bukvarnico, mož pa je šel z drvi v kuhinjo, jih vrgel pod ognjišče, izginil v drugo sobo in se čez trenutek vrnil preoblečen v — korarja k gostu:

»Tu je Stanič!« je dejal.

Slomšek se je predstavil, premagujoč smeh, ko je spoznal v kanoniku moža, ki je cepil drva.

»O, lahko se nasmejete,« je menil sam se smejoč Stanič. »Saj vi niste

prvi, ki jo je tako izkupil! In vsak se je smejal. Na Banjšicah sem prvič tako opeharil nekega patra, pozneje pa še nešteto drugih. Kaj hočete, človek se mora gibati, da ostane zdrav!«

In sta se smejala in govorila potem o šolah, o knjigah in o ljudstvu. Slomšek je povedal, kako uči v Celovcu bogoslovce slovensčine, kako mu pomagajo pri pisanju in sestavljanju molitvenih bukev, govorila sta o Ljubljani in njenih šolnikih in znanih možeh, ugibala, kaj bi bilo storiti, da bi se narod v izobrazbi in omiki dvignil in dosegel sosede Nemce in Italijane.

»Prvo moramo doseči, da nam dajo povsod šole, obenem pa ne smemo zanemariti spisovanja in širjenja bukav med ljudstvo. Tudi ko odrastejo šoli, morajo imeti ljudje bukve v roki, drugače vse pozabijo in uk ostane brez sadu,« je govoril Slomšek.

»Prav pravite, samo z bukvanji je križ. Človek jih sam težko zalaga. Kane in zgubo prinese, če bi prodaja vsaj stroške poravnala! Veste, če bi jih bilo več v družbi, potem bi ložje šlo...«

je namreč naše male kotle previsoko obdajala, računajoč, da se kotli v štiriindvajsetih urah 10—12 krat napolnijo. Tega dnevnega števila kotlov pa ni dosegel noben naš žganjekuhar. Zato je tudi polovična pristojbina za naše razmere previsoka in zato je tudi kljub tej olajšavi le malokdo kuhlal žganje proti plačilu polovične pristojbine. Poleg tega je veljala, in ko to pišem še velja, ta olajšava le za lastnike žganjarskih kotlov. Le s posebnim dovoljenjem uradnika se je dovolila žganjekuha proti plačilu polovične pristojbine tudi takim posestnikom, ki svojih kotlov niso imeli. Kakor omenjeno bo potekel 11. novembra l. 1924. rok tudi temu olajšanju. Zato ga tudi nočem nadalje opisovati, pač pa hočem podati navodila, kako je snovati velike zadržane, oziroma tudi zasebne žganjarne in kako koristi bi nam taki obrati lahko nudili.

Zakon podpira zadržano žganjekuho.

Ena izmed največjih prednosti, ki jih imajo velike žganjarne je ta, da plačajo pristojbino po količini izdelanega alkohola. Finančna oblast sama in na svoje stroške opremi žganjarno s posebnim števcem, to je s posebno umetno napravljenim strojem, ki natančno meri izdelani alkohol. Ta števec je uradno zapečaten in vse žganje, ki izteče iz kotla, mora preiti skozi njega. V gotovih presledkih ali pa po potrebi, pride finančni nadzornik in zaznamuje v svoj zapisnik količino pridelanega alkohola. Recimo, da je pridelala ena žganjarna 700 litrov 50 odstotnega žganja; finančna oblast jo zabeleži za ono svoto, ki jo bi žganjarna morala plačati od 350 litrov alkohola. Dandanes se plača od vsakega litra alkohola 14 lir in 70 stotink. Toraj bi morala plačati ta žganjarna v tem slučaju od 700 litrov 50 odstotnega žganja 5145 lir, toraj 7 lir in 35 stotink od litra žganja.

Odmerjene pristojbine velike žganjarne ne plačajo takoj, ampak šele ko prodajo žganje, kar je seveda tudi zelo važna olajšava. Do prodaje pa mora žganjarna hraniti žganje v posebnem skladišču, do katerega imajo svobodni pristop tudi finančni uslužbenci. Zaradi jamstva, da bode žganjarna gotovo plačala pristojbine na pridelan, alkohol, mora njen lastnik položiti večjo ali manjšo svoto (jamščino ali kavcijo) pri financii.

Velikim združnim žganjarnam dovoljuje finančna oblast majhen popust pri odmeri pristojbine. Ta popust znaša 30 lir od vsakega hektolitra pridelanega alkohola. To je sicer malenkostna olajšava, vendar utegne znašati pri velikih obratih par tisoč lir na leto.

Druge prednosti združne produkcije.

Te bi bile v glavnem prednosti, ki jih uživajo velike žganjarne pri plačanju in odmeri pristojbine. Poleg teh olajšav pa imajo velike žganjarne, ki so opremljene z modernimi stroji, še drugo prednost: izdelovanje žganja jih stane mnogo manj kakor pri malih obratih s priprostimi žganjarskimi kotli.

Veliki moderni žganjarski kotli porabijo sorazmerno mnogo manj drv za kurjavo kakor pa majhni in priprosti kotli. Najmanj gorilnih snovi porabijo kotli, ki jih grejemo s pomočjo pare, katero proizvajamo v posebnem parnem kotlu. V takih kotlih se tvarije v njih tudi ne morejo prismočiti in tudi z vodo jih ni potrebno zalivati. Stroške za nabavo goriva si pa še lahko skoraj popolnoma prihranimo, če izkuhane tropine z močnimi stiskalnicami stisnemo in jih potem kot opeko osušene prihodnjo leto rabimo za kurjavo. Tekočino, ki pri iztisnitvenju vinskih tropin odteče iz stiskalnice, lahko uporabimo za pridelovanje vinskega kamna, ki ga zamoremo potem kaj dobro prodati. V velikih podjetjih izločijo s posebnimi stroji iz grozdnih tropin seme (pelke), še preden začno tropine kuhati. Na ta način dobimo od vsakega stota tropin pri-

bližno 20—25 kg semena, ki ga lahko osušenega prodamo v tovarne za olje.

Izjelki iz odpadkov pri žganjekuhi nam prinesejo toliko dohodkov, da lahko krijemo vse proizvodne stroš-

ke in si s tem omogočimo žganjekuho kljub visokim pristojbinam na alkohol. Seveda je to mogoče le z združenimi močmi in zato osnujte si združne žganjarne!
Just Ušaj.

Kaj je novega na deželi?

Podgora.

V nedeljo je bil pri nas dvojen praznik. Praznovali smo praznik farnege patrona. Popoldne pa se je zbralo nad 50 fantov in deklet v novi dvorani v župnišču, da se lotijo tudi oni izobraževalnega dela. V lepih besedah so jim trije zastopniki naše kulturne matice, Prosvetne zveze, opisali pomen in namen krščanskih izobraževalnih društev in jih bodrili naj zopet vstopijo, kot njihovi predniki pred vojno, na čelo prosvetnega dela v goriški okolici. Ustanovil se je še isti dan pevski, fantovski in dekliški odsek. Imena predsednika in ostalih odbornikov nam jamčijo, da bo ta nova postojanka krščanske prosvete stala kot svetilnik na slovenskem zapadu.

Stržišče.

Ako nam toča pobije, jočemo. Ako nam delo zaostaja, tožimo. Ako pa tisti, ki radi plešejo in pijejo, govorijo in pišejo proti plesu in alkoholu, se prav iz srca smejemo. Evo naše plese.

Kadar seno vlačimo dol iz senožet, je polka. Kadar gnoj nosimo, je mazurka. Kadar žito kosimo namesto žanjemo, je kolò. Kadar davke plačujemo, je valček. Med odmorom pa pomilujemo izobražene junake, kateri znajo streljati samo iz zasede. Na vse strani vrtajo, ker ne dosežejo svojih skritih namenov. Naj rajši poiščejo en prostor, pa bo društvo kmalu tukaj.

Idrija.

O priliki obiska vojvodinje d'Aosta v Idriji dne 29. oktobra je bil postavljen njej na čast slavolok. Na njem je bilo opaziti rudarske insignije in grb mesta Idrije, samo z znatno spremembo v barvah. Mestni grb je razdeljen v dva dela; v prvem delu so tri polja in sicer črno, rumeno, črno, drugi del pa predstavlja znamenje živega srebra. O priliki obiska se je pa spremljeval prvi del v trikoloro. To potvarjanje nikakor ni umesto in tudi ne gre, da bi se zgodovinske stvari kar čez noč odpravljale in pačila zapuščina naših pradedov. — Sprejema se je vdeležilo mnogo občinstva. Vojvodinjo smo pozdravljali kot zastopnico kraljeve hiše, ne pa kot zastopnico potuščevanja naših slovanskih otročičev.

* * *

Jesen v znamenju spomladi se nam kaže v cvetju jablan, sliv in lip. Po teh znamenjih pričakujemo milo zimo, ki si jo tudi želimo, ker je pri nas po vojni nastalo veliko pomanjkanje kuriva, če prav živimo okrog in okrog obdani od gozdov. Gozdovi se pri nas sicer sistematično iztrebljajo, vendar občutimo veliko pomanjkanje drv za kurjavo, ker se les večinoma izvažava v notranjost države. Dan na dan rastejo cene kuriva tako, da si v kratkem času priprosti rudar z današnjo plačo ne bo mogel nabaviti prepotrebne kuriva. Obetajo se nam res hudi časi.

* *

V našem rudniku se je zgodila pred par dnevi težka nesreča. V tako imenovanem Jožefirovu sta bila od min obstreljena rudarja Josip Poljanšek in Jakob Koler. Prvo zasilno pomoč jima je nudil tukajšnji zdravnik. Potem sta bila takoj z avtomobilom odpeljana v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico. Želimo in upamo, da bosta okrevala.

Sv. Križ na Vipavskem.

Očividno so občinske volitve na vidiku. Le iz tega si lahko razlagamo gonjo nekaterih Medveščekovih priganjačev — v prvi vrsti sina nekdanjega občinskega sluga Midolna — češ, da so zastopniki razpuščenega

občinskega odbora, pred vsem pa predstavniki županstva, povzročili, da morajo plačevati bolje stoječi občani davek od čistega dohodka svojih zemljišč. Je preneumno, da se izrazimo v znanem Medveščekovem žargonu, da so sploh možna taka povsem neutemeljena natančevanja. Je že tako: držijo se pregovora: »Rečem ti, da mi ne porečeš«. Saj iz prejšnje njih dobe vemo dovolj. Kakor v vseh drugih občinah, morali so tudi naši občani označiti čisti dohodek svojih vinogradov, njiv in travnikov. Pašniki in gozdovi so bili prosti. Ker ljudstvo samo ni zamoglo tega dela, ponudili so se nekateri bolje verzirani člani bivšega županstva, da proti primerni, od »Županske zveze« v Gorici določeni odškodnini prevzamejo in izvršijo to delo. In to na podlagi uradno overovljene razpredelnice. Vsaka tiskovina se je izpolnila natančno po izpovedi stranke, stranaka je tudi podpisala tozadevno napoved. — In kljub temu si upa potomec bivšega obč. sluga Midol trditi, da je bivše županstvo krivo, da morajo nekateri občinarji plačevati tako zvani dohodninski davek. Lušno je sicer v kalnem ribariju, če le najemnik ribjega lova tega ne zapazi, sicer bi se čednim ribaričem lahko pripetilo kaj človeškega bi se seznanili z — ričetom.

Slap ob Idriji.

Dne 29. m. m. se je peljala mimo nas njena kr. vis. vojvodinja d'Aosta s svojim spremstvom. Visoko gospo smo videli izmed odraslih le nekateri, slučajno, ker se je peljala čez Slap prej kot je bilo objavljeno, pač pa so bili že zbrani šolski otroci, ki so jo sprejeli in pozdravili z zvonikom »Živijo!«, vihteč, dečki klobuke, deklice pa šopke cvetlic. Avti so vozili mimo otrok prav počasi in videli smo, da je bilo to odkritosrčno, neprisiljeno, navdušeno pozdravljanje naših otrok visoki gospe zelo všeč. Klanjala se je in z roko vsa zadovoljna odzdravljala navdušeni mladini, ki je bila vsa srečna, ko je videla, da ji je njen pozdrav ljub. Veselo, naravnost navdušeno je odzdravljalo tudi spremstvo.

In čujte! Ta »Živijo!«, ki je bil sprejet z nekako hvaležnostjo od visokih gostov, je zbedel, ko je bil že davno oddonel, našo učiteljico italijansčine. Ko so prišli otroci drugi dan iz šole, so nam žalostni pravili, kako jih je gospodična skoraj celo uro kregala, ker so pozdravili vojvodinjo z »Živijo« in ne z »Eviva«. Rekla jim je: »Kaj vas ni sram! Namesto »Eviva« ste klicali »Živijo!« Kaj je le morala reči vojvodinja! Čudno, da vas je pogledala in vam odzdravila! Sedaj niste Slovenci, ste Italijani, in dober Italijan govori vedno le italijanski.« — V srce nas je zabolelo to žaljenje naših otrok, našega jezika in našega narodnega čuta. Gospodična, ali je to vaša naloga? Ali se vzgaja ljubezen do naše nove domovine in do kraljevske hiše s tem, da se slika otrokom, da se jih je visoka gospa sramovala ker so jo pozdravili po slovensko? Ali ne veste, da je naša kraljica tudi slovanskega rodu — na kar smo mi ponosni — in da se ni sramovala, ko je bila pred par leti med nami, govoriti z nami v svojem materinskem jeziku? Ali ni zato dobra Italijanka? Gospodična! Povemo vam odkrito, da vam ne zaupamo svojih otrok! Najbolje storite, da greste! Šolsko oblast pa prosimo, da nam pošlje učiteljico, kot smo jih imeli do sedaj, da jo bomo mogli, če ne ljubiti, vsaj spoštovati!

Starši.

Iz B-d.

Občina Medana, Kojsko in Biljana plačujejo zdravnika D'Ottoneja. Bol-

niki pa se poslužujejo zdravnikov v Krminu in v Gorici. Vse briško ljudstvo je dalo že davno razumeti D'Ottoneju, da nima vanj zaupanja. Saj je njegovo glavno delo bilo v tem, da je poštene in mirne Brice pretepal. Kaj pa mislijo naši starešine? Kdaj pridejo do pameti. Saj večno ne bodo zastoj plačevali zdravnika. Ker nima D'Ottone dela med Brici, hodi vsaki teden dvakrat v Čedad, kar menda čedadskim zdravnikom ni po volji. Vendar živeti mora tudi D'Ottone in njegova obilna družina. Nima mo zato nič proti, da bi se pretepaški zdravnik preselil za vedno v Čedad in da ga nikoli več v svojem življenju ne vidimo. V ognusnem spominu pa bo ostal še poznejšim briškim rodovom.

Kal nad Kanalom.

V sredo 29. oktobra se je šlo v 3 ure oddaljeni Kanal tudi nekaj naših šol. otrok pokonit vojvodinji d'Aosta, soprogi kraljevega bratranca. Dobili smo kar 2 poziva. Šolski ravnatelj iz Gorice jim je rekel, zakaj so prišli tako od daleč? Od kod tedaj ona dva poziva? Od kanalskega fašista gotovo, ker ta posebno skrbi za naše otroke. V dokaz sledeče: Ker je prišla vojvodinja šele ob 6. uri zvečer v Kanal in bi mogli naši otroci hoditi ponoči domov, jim je bil določen avtomobil, da bi se peljali. Fašisti pa tega niso dopustili in so mogli naši otroci hoditi iz 3 ure oddaljenega Kanala ponoči domov. Res očetovska skrb!

Drugi dan v četrtek 30. oktobra, se je predstavilo naborni komisiji v Kanalu 53 mladeničev iz naše občine. Potrjenih je bilo 40. Lepo število. Naša želja je, da bi vlada nekoliko bolj vpoštevala naše zahteve in potrebe in da bi nas ne videla le tedaj, ko potrebuje od nas vojakov in davkov.

Grahovo ob Bači.

Kdor pride po opravkih v našo lepo dolino naj ne išče novic pri nergačih, ki od samega dolgega časa ne vedo kaj delati, temveč naj se obrne do naših mladih, da mu povedo, kie je veselje in volja do dela. Zastav ne moremo še razobešati, ker jih nimamo. Kdor pa ima dobro voljo, si že poišče prostorček izven naših številnih gostiln, da se lahko dobro počuti. — Dne 28. m. m. nas je obiskala vojvodinja d'Aosta. Sprejema so se udeležili zastopniki oblastev in šolski otroci.

Bovec.

(Aretacija župana.)

Preteklo nedeljo, ko se je ljudstvo zbiralo, da odide skupno na pokopališče obiskat grobove svojih dragih, je bilo vsled dosedaj nenavadnega dogodka moteno v svojih najintimnejših čustvih. Razširil se je glas: župana so aretirali ter vlekli orožniki kot kakega hudodelca na orožniško postajo. Kaj je vendar zakrivil tako strašnega, da se je smatralo za potrebno motiti svečano razpeloženje? Čujte in strmite! Orožnik, ki je bil nekoliko oddaljen, je klical župana k sebi s tem, da mu je s prstom migal. Župan pa ga je opozoril, da to ni dostojen način, ako se hoče s kom govoriti. To je zadostovalo! Orožnik je bil vžaljen v svojem dostojanstvu. Pristopil je kmalu na to k županu ter ga pozval na orožniško postajo. Ko je župan odvrnil, da tam nima nikaškega opravila, ga je orožnik zgrabil, priskočil je še drugi in skupaj sta ga vlekla skozi trg na orož. postajo. Vse, ne glede na narodnost, se je zgražalo nad postopanjem tega orožnika - Rezijana. Na posredovanje nekakega lokalnega faktorja je bil župan takoj potem izpuščen. Pripomniti je treba, da je ta orožnik prizadjal že nešteto krivic tuk. ljudstvu. Povsod je stikal in iskal protidržavnih elementov. V svoji gorečnosti za varnost države bi najrajši vtaknil vse ljudi v luknjo. Naj bo le omenjeno kako je lansko leto spravil okoli 16 Čezsočanov v goriške zapore, kjer so te žrtve 6 mesecev sedele v preiskovalnem zaporu, — na razpravi pa so bile oproščene. — Kakšno plačilo je dobil

ta čuvaj javnega reda? Zapustil je naš kraj sicer s spremstvom, toda človeku ne posebno ljubim. V jamo, ki jo je drugim kopal, je konečno sam padel. Še par besed na naslov višjih oblastev. Pošiljajo se k nam varnostni organi, ki vidijo v našem ljudstvu nevaren živelj — vse skozi črna očala — in smatrajo za glavno svojo nalogo šikanirati ljudi. Če pa napravijo v svoji gorečnosti kaj neljubega, potem se jih pa kaznuje. Višji potem pravijo: glejte kako smo pravični napram vsakemu. Nastane vprašanje ali je res vsa krivda le na nižjih organih? Mi bi rekli, da je največ kriv sistem. Vzgaja se jih, naj nas vladajo s trdo roko. Nič čudnega potem, če vidijo vse le črno, ko razmer ne poznajo. Zato kličemo poklicanim: spremenite sistem! Na ta način prihranite mnogo nevšečnosti ljudem in samim sebi.

Iz Temnice.

V nedeljo na dan vseh vernih duš so se odigrali v naši vasi neprijetni dogodki. Glavna povzročiteljica teh sta bila naš g. župan in neki vojak milice na dopustu. — V hudi vinjenosti sta branila in zagovarjala vlado in fašizem. Frčale so klofute, drčali kozarci polni litri in »dopjoni« se razbijali na mizah in ob stropu. Vse to za »Eja, eja allala«. To bi bila nekaka nedolžna stran teh dogodkov. Prišli so pa resni in nevarni trenutki vmes, ko je namreč oni vojak milice potegnil izza pasa nabasano vstrijsko pištolo (Armeepištolo), grozil z njo, jo nastavljal mladenci na prsa, streljal za njimi ter kričal, da morajo biti njemu pokorni, ker danes ukaže on. Nek srčen mladenci, kateremu je branil do krčme — po cigarete — vedno s pištolo v roki, je nevarnega milita razorožil, ter nesel v družbi drugih vaških mladencev nevarno orožje na orožniško postajo na Vojsčico. Na potu ga vrnjeni g. župan dejansko napade, najbrže z namenom, da mu vzame orožje. Dotični mladenci se je postavil v bran ter se rešil nasilnega župana s tem, da ga je malo po glavi potokel. S tem dejanjem pa se je pregrešil nad državnim funkcionarjem, za kar je sledila drugi dan aretacija. To so oni dogodki, nad katerimi se zgražajo vsi občinarji. Obsojajo v prvi vrsti postopanje g. župana, kateri je v to poklican, da čuva v prvi vrsti ugled in poštenje svojih občinarjev, da dela red in mir v občini. S takim postopanjem sigurno ne bo pridobil nobenega občinarja za svojo stranko, ker na tak način jo le blati in onečaščuje. Gospodje, si morate izbrati že drugega agitatorja (moža), ki bi bolj na lep način vaš zastopal. Kar se tiče vojaka milicije je občno mnenje, da je v vinjenosti naravnost pravi divjak. Sedaj glejte oblasti, komu dajate orožje v roke! Poštenim in resnim ljudem, kakor je naš g. Stepančič odrekate nošenje orožja, takim divjakom ga pa silite. Kam pridemo?!

Zgradba cerkve, župnišča in občinskega doma krepko napreduje. V kratkem bo cerkev toliko dozidana, da se bo v njej lahko brala sv. maša. Želimo, da bi imela cerkev lep tlak. Pokojni g. Pipan je približno 8 let pred vojno cerkev lepo okrasil in napravil za hišo božjo primeren tlak. Ker se bojimo, da bi porabili sedaj za tlak slabši material, prosimo meročajne gospode, naj nam napravijo kaj lepega in trajnega. Saj je to prva nova cerkev na Krasu. Ker bo tudi farovž v kratkem dograjen in je občina določila za duhovnika primerno plačo prosimo prevzvišenega nadškofa, da nam v kratkem pošlje dušnega pastirja. Sedaj smo kot izgubljene ovce.

Cerovo.

Zadnje nedeljo nam je delil obč. sluga pred cerkvijo plačilne naloge za zemljiški davek za čas od leta 1914—23. Ta davek smatramo za krivičen. Saj gre vendar za čas, ko smo se morali klatiti po svetu in so nam rahljali zemljo z granatami, vozovi, konjskimi kopiti in neštevilnimi četami vojaštva. Ko smo se vrnili na domove strgani in lačni in smo našli

vse v razvalinah, zemljo razruto, trte in sadno drevje od plinov ostrupljeno in od mul ogrizeno, nam je bilo hudo pri srcu in obup se nas je pollaščal. Sedaj pa naj plačamo za tisto dobo še davek?! Ali ni to v nebo vpijoča krivica? Ker so oblastniki videli, da od l. 1924 vestno plačujemo davke, so nam naložili za nameček še to »dobroto«. Mogoče hočejo nas na ta način poplačati, ker smo pri zadnjih volitvah tako pridno črtali »snop«. Ko je zadnje dni marca bil pri nas fašistovski shod, sta se govornika: fašistovski politični tajnik in obč. tajnik Peternelli kar cedila obljub. Kakor iz škafa so lile na nas vladne milosti. Davčni plačilni nalogi so nam porok, da nismo bili varani. Sicer ni še pustni čas, vendar se presiti bankirji že dovoljujejo nas krmiti s takimi špasi. Človek bi se smejal, če bi ne bilo preveč bridko in žalostno.

Valuta.

Dne 8. novembra si dobil:

za 100 franc. frankov	120.25 do 120.25	Lir
za 100 belg. frankov	— do —	Lir
za 100 švic. frankov	442.— do 444.—	Lir
za 100 češ.-slov. kron	69.— do 69.50	Lir
za 100 dinarjev	33.45 do 33.65	Lir
za 1 sterling	— do —	Lir
za 1 dolar	22.85 do 23.—	Lir
za 1 zlato marko	5.45 do 5.55	Lir
za 100 avst. kron	0.0322 do 0.0332	Lir

Beneške obligacije.

Dne 8. novembra: Srednji kurs L. 82.80, v Trstu —.—; v Milanu 82.40, v Rimu 82.90 L.

Zahvala.

Globoko ginjeni vsled tolikih dokazov sočutja ob izgubi naše nepozabne matere gospe

Ivane Nemeč, roj. Zavnik

izrekamo najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so na katerikoli način izkazali zadnjo čast dragi pokojnici. Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini ter nositeljicam vencev.

Bilje, dne 2. novembra 1924.

ŽALUJOČA DRUŽINA.

PRODAM nedozidano hišo z manjšim posestvom. Avguština Gabrijelčič, Avče 48.

ZENA nahajajoča se v slabih gmotnih razmerah želi kako delo, krpanje perila ali podobno. Pride iskati na dom. Naslov pri upravi.

NA PRODAJ imam večjo množino bukovih drv. Kupci naj se zgledajo osebno ali pisмено pod h. št. 146. Volče — Tolmin.

KUTIN JOSIP, Via Seminario št. 1 Gorica, priporoča slavnemu občinstvu svojo dobro založeno trgovino jestvin. Prodaja »bovški sir« na drobno in debelo po zmernih cenah.

NA PRODAJ je hiša št. 89 v Idriji; ima osem stanovanj, zraven hlev, v sredini mesta, pripravna za vsako obrt ozir. trgovino. Več se izve pri Ivanu Podobniku istotam.

Samo pri tvrdki

Anton Trpin & Comp.

zaloga manufakturnega blaga v Gorici - Via Rastello št. 10

kupite po nizkih cenah.

Vsak dan novi dohodi!!

Bogata izbera perila in drugega blaga za neveste Cene konkurenčne.

Tovarniška zaloga nemških slamoreznic, 10 in 12 col, z verigo in brez verige. Maks Križe - Postojna trgovina z železom.

Zdravnik

dr. RADO SFILIGOJ se je preselil na Travnik št. 5, I. (nasproti lekarne).

ABADIE?

Evo vam

Abadie

Najizvrstnejši cigaretni papir

Naš zobozdravnik doktor Lojz Kraigher specialist za bolezni v ustih in na zobeh, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila v GORICI - na Travniku 20.

Lloyd Sabaudo.

V kratkem odidejo iz Genove: v Severno Ameriko

»Conte Verde« 18. 11. 1924. Vožnja iz Genove do New Yorka traja 9 dni;

»Tomaso di Savoia« 15./11 1924. »Regina d'Italia« 10/12 1924. Vožnja iz Genove do Buones Ayres traja 19 dni;

v Avstralijo

Re d'Italia« 15. 11. 1924. Za pojasnila in vpis obrnite se na agencijo F. Rosich, Gorica, ulica Contavalle 4.

Prva slovenska tvrdka JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno)

priporoča svojo trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovno znane nemške tovarne »MUNDLOS«, dvokoles znamke orig. »KOLUMBIA«, belgijskih pušk ter vse k temu spadajoče predmete. Brezplačen poduk v umetnem vezenju, šivanju in krpanju. Lastna mehanična delavnica in popravilavnica Piazza Duomo 5 (vogal ulica Rabatta).

Plačam najvišje cene za kože lisic, podlasic, kun, zajcev, mačk, veveric, jazbecov i. t. d. i. t. d. Prodajam pasti in posebno meso za lov na divjačino.

Delavnica za strojenje in barvanje. Nihče nima pravice kupovati zame.

Walter Windspach - Gorica Via Carducci št. 6.

Pozor na izpremenjeni naslov!

ERNIA

ozdravljena

z najnovejšim pasom BROOCK

Mirodilnica in dišavnica

E. Grapulin-Gorica

naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi „Trgovski Dom“

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka

Delniška glavnica in rezerve: Din. 50,000.000

CENTRALA Rezerva S H S
LJUBLJANA Din. 10,000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 1/2 %. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja. Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje